

СКОК В БЪДЕЩЕТО:
ГОЛЯМА ЕВРАЗИЯ ИЛИ
ГОЛЯМА ЕВРОПА?

В ПАМЕТ НА ПРОФ. ХРИСТИНА МИРЧЕВА

**ALMANACH VIA EVRASIA, 2016, 5.
СКОК В БЪДЕЩЕТО:
ГОЛЯМА ЕВРАЗИЯ ИЛИ ГОЛЯМА ЕВРОПА?
В ПАМЕТ НА ПРОФ. ХРИСТИНА МИРЧЕВА**

ISSN ONLINE 1314-6645

Камил Хабибулин,
докторант в Историческия факултет
на Башкирския държавен университет в Уфа, Русия

МИГРАЦИОННИ ПРОЦЕСИ НА СЪВРЕМЕННА БЪЛГАРИЯ

Историята показва, че икономическият процес в обществото е тясно свързан с разделението на труда. Специализирани работници, изпълняващи различни операции в специализираните технологически процеси на предприятията, допринасят за увеличаване на продукцията чрез съкращаване на производственото време и повишаване на продуктивността или т. нар. производителност на труда.

Производителността на труда зависи и от разделението на труда, което само по себе си представлява организирана група от хора – специализирани работници в отделни отрасли или производствени звена в сектори на промишлеността.

Към настоящия момент изследванията върху разделението на труда в България показват, че страната разполага с благоприятна икономическа среда и свежи ресурси за развитие на търгово- промишлени отношения,

които за голямо безпокойствие не взаимодействат достатъчно ефективно с международното разделение на труда.

След рухването на тоталитарната система в България, българското общество пое по пътя на демократизация и пазарна икономика. Р. България избра модел на бързи и радикални реформи. Начело бе съставен реформаторски кабинет и бе приета правна рамка с подписан програмен договор за взаимопомощ и интернационално икономическо сътрудничество с Международния Валутен Фонд – МВФ¹. Основните направления и аспекти в програмата за сътрудничество включват овладяване на растящата инфлация в допустими граници, овладяване и приемане на мерки за икономически растеж, достигане на относително стабилни граници на националната валута и стимулиране и развитие на частния сектор до 1995 г.

За първите четири години на демократично управление са приети и влезли в сила нови законодателни текстове и правни рамки. Новите институти за пазарна икономика и интеграция са започнали своята активна дейност в името на народното благо и преобразуването на държавната икономическа система.

През годините на войната и наложеното ембарго от които следва и разпадът на бивша Югославия, както и невърнатите кредитни дългове към България от слаборазвитите съюзни републики на СФРЮ, са довели страната до влошена социално- икономическа среда и нестабилност по пътя на либерално- независима демократична система.

Управленският елит на България в тези години по чисто социални причини е продължил поддръжката на занемаряващите „пост-комунистически“ предприятия за сметка на активи и финансови средства от държавния бюджет.

В първото тримесечие на 1997 г. е било подписано ново споразумение с МВФ с което е учреден валутен съвет с цел въвеждане и приемане на редица сериозни мерки за понататъшни икономически реформи. Приложените финансови инструменти от новоучредения валутен съвет са забавили и оказали директен ефект върху нарастващата, „рецидивираща“ инфлация. Повишило се е значително общественото доверие към националната валута и са се намалили значително лихвените проценти по кредитите.

Общият брой икономически активни лица в България към 2009г. са 3,465 хил. д. или 51 % от населението (от 15 до 64г). Най-ниската минимална заплата сред страните- членки в ЕС се получава в България

¹ <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/rus/glancer.pdf>

(92 евро на глава от населението). В сравнение с най - високата такава, получавана в Люксембург (1570 евро), българските заплати са нищожни.

Заетостта на населението е разпределено по сектори: селско стопанство- 7%, промишленост- 36,3%, сфера на услугите- 56,6%. Икономическата активност при мъжете е 54%, с 11 пункта по- висока, отколкото при жените. Работещите от 15 г. възраст са 2 978,6 хил. д. или 45,3 % от населението. В частният сектор работят 1983,7 хил. д. или 67,8 % от всички работещи лица. Безработните лица- 200,4 хил. ч. или 6,51 % от икономически активното население. Трайно безработни (повече от 1 год.) - 198,7 хил. ч. или 45,2 % от общото число безработни².

Във връзка с многочислените съобщения в световните медии и преса за тенденции към нестабилна икономическа среда, ръст на безработица и ниска заетост, подриване на жизнено важни социални въпроси в резултат на „глобалистки” интереси, лоша пазарна политика и технологически изменения.

Контролът на пазара на труда в промишлено- развитите страни или т. нар. „силни икономики” са станали обект на многочислени изследвания. Не особено голяма част от работните длъжности са посветени на страни от преходен тип или по- точно да ги наречем „жертви на прехода”. Всичко това се дължи на следните причини:

- първата причина - в страната по време на прехода са извършени масови съкращения на заетостта, следователно и безработицата е нараснала многократно. Икономическият подем често носи илюзорен и неустойчив характер, който води до понататъшни негативни последици за заетостта. В ситуации от такъв характер предимство и съответно особено внимание се обръща на безработицата и преди всичко запазване на съществуващите работни места, а след това се слагат на дневен ред въпроси, свързани с аспектите за гъвкавост и качество на заетостта и последици за регулиране на пазара на труда;

- втората причина- отсъствие на база с данни, съдържащи всеобхватна информация за причинно- следствените връзки и промени в условия на преход, в това число статистика на пазара на труда за страните от прехода с концептуални и методологични основи;

Въпреки нестабилната държавност и сложното социално- икономическо положение, България в лицето на туризма винаги ще е достъпна за посещение от чуждестранни граждани с цел туризъм и развитие на преки чуждестранни инвестиции.

България може да се отнесе към страните със сезонна миграция на трудовите ресурси. Голяма част от българите се препитават основно с временна или сезонна работа. В това си отношение, България до голяма степен води единна политика с Гърция и Турция.

Относно миграционните процеси стигаме до извода, че в България търсенето на висококвалифициран персонал е от бедствена необходимост. Структурата на работните места е влошена и броят на нискоквалифицираната работна сила в последните години расте. Голямата трудност пред българската икономика е свързана със инвестиции и създаване на „работеща“ заетост, а не толкова със заплащане на самия труд.

В България през последните 25 години се ликвидираха много работни места в електрониката, химическата промишленост, машиностроенето и цели производства се закриха, а през последните няколко години цели търговски дейности се изнасят в съседни страни. Всичко това довежда до изключително нестабилност на работните места, влошена структура на заетостта и деформации в икономиката.

През изминалата година се забеляза, че страната е изпаднала в демографска дупка, т.е. демографията на страната се влошава, а с нея и перспективите за икономически растеж и по-добър живот. Представители на правителството, учени, занимаващи се с проблемите на демографската политика твърдят, че в дългосрочен план населението на страната ще намалява средно с по 35 хил. души годишно, а структурата му така се е деформирала, че все по-малко работещи ще финансират издръжката на все повече възрастни хора. Всичко това показва, че България е в демографска катастрофа. Страната е водач в почти всички негативни класации и демографски тенденции на Европейския съюз - смъртност, ниска раждаемост, отрицателен прираст на населението и много други.

Данните показват, че към 1990 г. коефициентът на прираст на населението достига до нула и оттогава насам е отрицателен.

Това се дължи на всички възможни причини – негативен имиграционен поток, по-висока смъртност, отколкото раждаемост, отлагане на ражданията по икономически причини. За 2014 г. е отчетено, че има рязко свиване на контингента на жените в детеродна възраст, което се дължи от стресови фактори и отчасти на емиграция на млади жени в чужбина. По данни до края на 2015 г. ще спадне с още 223 хил., а до 2030г. с още половин милион. Рекордно ниската раждаемост - е сравнена с раждаемостта на 1945г. От министерство на здравеопазването на Р. България са отчетели, че към 17 декември, 2014г. са се родили 59 143 бебета. Към края на годината е отчетено, че са се родили със 7000 бебета

СКОК В БЪДЕЩЕТО:
ГОЛЯМА ЕВРАЗИЯ ИЛИ
ГОЛЯМА ЕВРОПА?

В ПАМЕТ НА ПРОФ. ХРИСТИНА МИРЧЕВА

ALMANACH
VIA EVRASIA

повече от 2013г. и повече от 10%³. Ако отчетем статистиката със смъртност на населението, то както съобщава проф. Петър Иванов от Варненския център за демографска политика, населението на България ежедневно намалява с по 8 човека. Това е най-бързият темп за изчезване на население в света.⁴

Проф. Петър Иванов се е сблъскал и с етническият състав на българската демография- тема „табу“ и тема, която старателно и стратегически се избягва от управляващи в страната. Етническата структура на българското население винаги се е премълчавала. Статистика от Центъра за демографска политика показва, че 50% от новородените в България,

българският не се явява роден език. И въпреки, че тази тема е неудобна за размисъл в българското политическо пространство, по думите на професора, скоро ще се наложи да се признае, че България се обезлюдява и „оциганява“ прогресивно: „Ние бяхме 9 млн., а сега сме 6,98 млн. Световната банка съобщава, че към 2050 г. количеството българи ще намалее до 4 млн. души, и в тези прогнози можем да вярваме. Ако тези темпове се съхранят, то след 119 години ще изчезне и последният българин“⁵.

Произтичащият процес „замяна/подмяна на населението“: „Това е изключително удобна тема за политиците. Те не искат да признаят, че страната се оциганява и етнически обезлюдява.“ – казва проф. Петър Иванов.

По неговите думи можем да заключим, че към 2132 г. на територията на България ще живеят имигранти, основно преобладаващо ромско и мюсюлманско население.

ALMANACH VIA EVRASIA, 2016, 5.

**СКОК В БЪДЕЩЕТО:
ГОЛЯМА ЕВРАЗИЯ ИЛИ ГОЛЯМА ЕВРОПА?
В ПАМЕТ НА ПРОФ. ХРИСТИНА МИРЧЕВА**

³ http://www.bulgariatoday.ru/news/society/bolgariya_vymiraet/

⁴ <http://www.teoria-practica.ru/-2-2007/sociology/ladan.pdf>

⁵ <http://newsland.com/news/detail/id/1283000/>

VIA EVRASIA
евразийски център

